

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نپاشد تن من مباد بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

نوشته: جرمن فارین پالیسی
برگردان: شهرام فلاح
ویراستاری و ارسال: نسرين معروفی
۰۲ می ۲۰۲۳

عقب نشینی بعدی در ساحل

چاد نمونه شاخص یک کشور فرانس آفریک، یعنی یکی از مستعمرات سابق فرانسه، در نظر گرفته می شود. طبق مطالعه ای که در این منطقه انجام شده، تداوم وابستگی نئواستعماری حتی پس از استقلال رسمی به واسطه "میزان بالایی از شبکه های رابط ها که دسترسی فرانسه به منابع و بازارها را در افریقا تضمین می کند"، حفظ می شود.

چاد سفیر المان را به ایجاد تشنج در داخل کشور متهم کرده و او را اخراج می کند. با این حساب دیپلماسی المان در یکی دیگر از کشورهای ساحل نیز دچار بحران شده است.

با اخراج سفیر المان، چاد کشور بعدی ساحل است که به سمت رویارویی با کشورهای اتحادیه اروپا می رود. بر اساس گزارش ها، دولت در انجمن [پایتخت چاد- مترجم] سفیر المان را به دلیل اظهاراتش متهم به دخالت در امور داخلی چاد کرده است. در مقابل، برلین از دیپلماتش دفاع می کند و از فعالیت هایش هم چون "الگو" تقدیر می کند و در اقدامی تلافی جویانه به سفیر چاد در برلین دستور داده است تا خاک این کشور

را ترک کند. روابط میان جمهوری فدرال المان و چاد بی اهمیت در نظر گرفته شده است: اما این کشور بخشی از فرانس آفریک، حوزه نفوذ مستقیم مستعمرات سابق فرانسه به شمار می آید، که برای مدت زمانی طولانی کنترل نئواستعماری خود را بر آن حفظ کرده است، این در حالی است که در ابتداء بُن و سپس برلین با وجود تلاش هایی که در این راستا انجام دادند هرگز موفق به ایجاد یک حوزه نفوذ قوی در این منطقه نشدند. افزایش تشنج با انجمن به دنبال شکست های جدی دیگری برای المان، فرانسه و اتحادیه اروپا در مالی و بورکینافاسو روی می دهد که نیروهای

فرانسوی را که در این مناطق در حال عملیات نظامی بودند، مجبور به عقب نشینی کرده است. نفوذ قدرت های اتحادیه اروپا در ساحل رو به زوال است.

اخراج سفیرها

در ۷ اپریل، دولت کشور چاد در افریقای مرکزی، به سفیر آلمان، جان کریستین گوردون کریک، دستور داد تا این کشور را ترک کند- توجیه رسمی این اقدام "رفتار بی ادبانه" و "عدم رعایت آداب و رسوم دیپلماتیک" است. گزارش شده که کریک در گفت و گو ها از جمله با ساکنان اروپائی چاد، بارها دولت چاد را به تبعیض علیه آن بخش از جمعیت مسیحی کشور و ایجاد شکاف بین آن ها متهم کرده است. در انجمن این به عنوان تلاشی برای دامن زدن به تشنج در چاد تلقی شد [۱].

وزارت خارجه آلمان این اتهامات را "کاملاً غیر قابل درک" اعلام کرد [۲] و پس از اخراج وی، که پیش از این به عنوان رئیس گروه عملیاتی ساحل در وزارت خارجه آلمان در نیجر خدمت کرده بود، به دلیل "کار مثال زدن" اش تقدیر کرد [۳]. در عوض دولت آلمان نیز به سفیر چاد دستور داد تا کشور را ترک کند- همان طور که مطبوعات فرانسوی تأکید کردند "سریعاً" [۴]. نمایندگی دیپلماتیک چاد در برلین یکی از تنها سه سفارت این کشور در اتحادیه اروپاست.

نمونه شاخص یک کشور فرانس آفریک

چاد نمونه شاخص یک کشور فرانس آفریک، یعنی یکی از مستعمرات سابق فرانسه، در نظر گرفته می شود [۵]. طبق مطالعه ای که در این منطقه انجام شده، تداوم وابستگی نئواستعماری-حتی پس از استقلال رسمی-به واسطه "میزان بالایی از شبکه های رابط ها که دسترسی فرانسه به منابع و بازارها را در افریقا تضمین می کند"، حفظ می شود [۶]. این امر به نوعی "حیات خلوت" (pré carré) اشاره دارد که از طریق آن "فعالیت های نوچه پرورانه و فاسد"، "حفظ کنترل سیاسی و اقتصادی" را میسر می کند که همانا "رابطه استعماری" است [۷]. داده های اقتصادی و اجتماعی نیز صحت گزاره های مزبور را تأیید می کنند: چاد یکی از فقیرترین کشورهای جهان محسوب می شود، ۲ میلیون نفر (از جمعیت حدوداً ۱۸ میلیون نفری) در معرض کمبود شدید مواد غذایی قرار دارند و طبق آمارهای برنامه غذایی جهانی، ۴۲ درصد از جمعیت این کشور زیر خط فقر به سر می برند [۸].

روابط اولیه

چاد در سال ۱۹۶۰ استقلال خود را از فرانسه به عنوان یک قدرت استعماری تحت شرایط فرانس آفریک به دست آورد. در همان اولین سال کسب این استقلال محدود، جمهوری فدرال آلمان (BRD) روابط دیپلماتیک خود را با این کشور جدید برقرار کرد [۹]. پس از آن که دولت چاد، جمهوری دمکراتیک آلمان (DDR) را به لحاظ دیپلماتیک به رسمیت شناخت، بُن به صورت نمادین روابط خود را با آن به تدریج کاهش داد. زیرا یکی از پیامدهای "دکترین هالشتاین" (BRD (Hallstein-Doctrine)، این گونه بود که آلمان غربی ادعا می کرد که تنها نماینده مشروع مردم آلمان است، بنابراین آلمان غربی در سال های ۱۹۷۱ و ۱۹۷۲ هیچ سفیری در انجمن نداشت. اگر چه روابط بین دو کشور به تعلیق در نیامد [۱۰]. در سال ۱۹۷۲ "معاهده اساسی" میان دو کشور آلمان شرقی و غربی امضاء شد که پس از آن ادعای آلمان غربی مبنی بر این که تنها نماینده مشروع مردم آلمان است، فاقد موضوعیت گردید.

اولین وقفه در روابط

در بهار ۱۹۷۴، شورشیان شمال چاد کارمند کمک های توسعه المان غربی، کریستوف استائیون، برادرزاده رئیس جمهور وقت المان، گوستاو هاینمان (SPD) را ربودند و همسرش، الفریده را کشتند [۱۱]. برای آزادسازی استائیون، شبکه بین المللی دویچه وله-رسانه ای با تأمین مالی دولتی-پیمای را از شورشیان پخش کرد. در مقابل، دولت در انجمن روابط دیپلماتیک خود را با جمهوری فدرال المان قطع، و همه شهروندان المان غربی را از کشور اخراج کرد [۱۲]. پس از پرداخت مبلغ ۲.۲ میلیون مارک المانی (حدوداً ۱.۲ میلیون یورو)، شورشیان استائیون را آزاد کردند [۱۳].

بازیچه برلین و پاریس

در چارچوب [مأموریت] EUFOR (نیروهای اتحادیه اروپا) و چاد/جمهوری افریقای مرکزی در ۲۰۰۸-۲۰۰۹، بیش از ۳۰۰۰ سرباز در چاد مستقر شده بودند. بوندس ویر (ارتش المان [مترجم]) در آن زمان صراحتاً اعزام نیرو را رد کرد زیرا آن ها از حکومت ادريس دبی، رئیس دولت وفادار به فرانسه حمایت می کردند. سیاستمداران عالی رتبه المان غربی هم چون آنجلیکا بیر، سخنگوی حزب سبزها در پارلمان اتحادیه اروپا با بیان این که این "صرفاً یک مأموریت فرانسوی با برچسب اروپائی است" از این امر انتقاد کردند [۱۴]. [مأموریت] EUFOR و چاد/جمهوری افریقای مرکزی پس از یک سال فعالیت متوقف شد، زیرا گروهی از کشورهای اتحادیه اروپا-از جمله المان-از حمایت از این مأموریت خودداری کردند.

انسداد هر گونه روابط

به دلیل روابط نزدیک چاد با فرانسه، المان روابط بسیار محدودی با این کشور دارد. برای نمونه، طی سال های ۲۰۱۸ تا ۲۰۲۰، آژانس سرمایه گذاری خارجی و تجارت المان (gtai)، مقادیر بسیار ناچیزی را از حجم واردات و صادرات با این کشور ثبت کرده است. در ۲۰۱۸ المان تنها ۱.۳ میلیون یورو کالا از چاد وارد کرد [۱۶]. همین اواخر، دولت المان اعلام کرد حتی پس از خروج بوندس ویر از مالی، به فعالیت های خود در منطقه ساحل ادامه می دهد. سونجا شولتز، وزیر فدرال همکاری های اقتصادی دولت المان (SPD) از یک "ساحل نوین" سخن گفت که در آن "تعهد به سیاست توسعه حتی گسترش پیدا خواهد کرد" [۱۷]. اما اخیراً، همکاری دو جانبه تکنیکی و مالی بین المان و چاد به حالت تعلیق در آمده است [۱۸].

افزایش برخوردهای نظامی

از سال ۲۰۱۴، نیروهای مسلح منطقه ساحل (بورکینا فاسو، مالی، موریتانی، نيجر، چاد) در چارچوب سازمان G5 ساحل با یکدیگر همکاری کرده اند. ارتش چاد از کارآزموده ترین جنگجویان برخوردار است [۱۹]. در جریان مأموریت بوندس ویر در مالی، نیروهای المانی و چادی ها با یک دیگر همکاری می کردند. به موازات مأموریت های نظامی مصوبه اتحادیه اروپا و سازمان ملل متحد در مالی [با عناوین] EUTM- مالی و MINUSMA، از ۲۰۱۴ تا ۲۰۲۱-فرانسه نیز نیروهای خود را در چندین مستعمره سابق خود در غرب و افریقای مرکزی با عملیات برخین وارد میدان کرد. در این زمینه، نیروهای فرانسوی با سربازان پنج کشور دولت های فرانس آفریک همکاری می کردند. پایه اصلی عملیات برای عملیات برخین در انجمن قرار داشت [۲۰]. فرانسه با به کارگیری چاد به عنوان عرصه ای برای نمایش عملیات نظامی، وابستگی های نواستعماری خود را در سرتاسر منطقه ساحل تضمین می کند.

وابستگی مخاطره آمیز

در فبروری ۲۰۱۹، ارتش فرانسه تا حدی در جنگ داخلی چاد مداخله کرد که تأثیرات آن سال ها بعد مشهود شد. نیروهای فرانسوی به طور مستقل گروه های شورشی مخالف ادريس دبی رئیس حکومت اقتدرگرا که از سال ۱۹۹۰ در قدرت بود، را بمباران کردند. پیش از این، فرانسه معمولاً بر حمایت از ارتش چاد متمرکز بود [۲۱]. ادريس دبی، در اپریل ۲۰۲۱، بر اثر جراحاتی، در شرایطی که به طور واقعی هرگز مشخص نشد، فوت کرد. طبق روایت رسمی، او در جریان بازدید از خط مقدم جبهه در منطقه تحت کنترل شورشیان، زخمی شده بود. مهمت ادريس دبی ایتنو، پسر خوانده اش، موفق شد به عنوان رئیس شورای انتقال نظامی و سپس به طور دو فاکتو رئیس جمهور چاد شود. در ابتداء قرار بود که پس از ۱۸ ماه حکومت نظامی، انتخابات برگزار شود، اگرچه در ماه اکتوبر شورای انتقال نظامی دو سال به تعویق افتاد [۲۲].

جرمن فارین پالیسی

۱۹ اپریل ۲۰۲۳

<https://www.german-foreign-policy.com/en/news/detail/9215>

[1] Pourquoi Mahamat Idriss Déby Itno a renvoyé l'ambassadeur allemand. jeuneafrique.com 12.04.2023.

[2] Deutscher Botschafter ausgewiesen. taz.de 08.04.2023.

[3] Germany expels Chad's ambassador in tit-for-tat response. dw.com 11.04.2023.

[4] Pascal Thibaut: L'Allemagne annonce à son tour l'expulsion de l'ambassadeur du Tchad. rfi.fr 12.04.2023.

[5] Xavier Hussein: Françafrique: Alive and Well in Franco-Chadian Relations. internationalaffairshouse.org 23.05.2021.

[6] Ian Taylor: France à fric: the CFA zone in Africa and neocolonialism, in: Third World Quarterly, Jg. 40 (2019), Nr. 6, S. 1064–1088 (hier: S. 1065).

[7] Maja Bovcon: Françafrique and regime theory, in: European Journal of International Relations, Jg. 19 (2011), Nr. 1, S. 5–26 (hier: S. 6/7).

[8] Chad's junta delays elections by two years, allows interim leader Deby to stay in power. france24.com 02.10.2022. Sowie: Chad. wfp.org.

[9] Torben Gülstorff: Resetting the Relevance of the Berlin Wall – German Public Diplomacies on the African Continent During the Cold War, in: Óscar J. Martín García/Rósa Magnúsdóttir (Hgg.): Machineries of Persuasion – European Soft Power and Public Diplomacy during the Cold War, München 2018, S. 85–104 (hier: S. 90).

[10] Sonderbare Laufbahn, in: DER SPIEGEL 36/1978.

[11] Nathaniel K. Powell: The 'Claustre Affair' – A Hostage Crisis, France, and Civil War in Chad, 1974–77, in: Jussi M. Hanhimäki/Bernhard Blumenau (Hgg.): An International History

of Terrorism – Western and Non-Western Experiences, Abingdon/New York (NY) 2013, S. 189–209 (hier: S. 194).

[12] Tschad weist alle Deutschen aus, in: DIE ZEIT 26/1974.

[13] Sonderbare Laufbahn, in: DER SPIEGEL 36/1978.

[14] See also Militär für Afrika (II).

[15] See also Transatlantische Front.

[16] Wirtschaftsdaten kompakt: Tschad. gta.de Mai 2021.

[17] Weiter Anti-Terror-Kampf im Sahel. taz.de 10.04.2023.

[18] Deutschland und Tschad: bilaterale Beziehungen. auswaertiges-amt.de 14.04.2023.

[19] Philippe Leymarie: Frankreichs Krieg im Sahel, in: Le Monde diplomatique, 11.02.2021.

[20] Philippe Leymarie: Militärische Optionen, in: Le Monde diplomatique, 12.07.2018.

[21] Rémi Carayol: Die Rückkehr der Generäle, in: Le Monde diplomatique, 11.07.2019.

[22] Chad's junta delays elections by two years, allows interim leader Deby to stay in power.